

GAZETA KRAKOWSKA

Nro 46.

Z KRAKOWA DNIA 9. CZERWCA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Dokończenie Uwag nad umieszczoną w Gazecie Naszej Nro. 15 i 16 Rozprawą J.W. Stanisława POTOCKIEGO, Senatorsa Woiewody, Prezesa Rady Stanu i Ministrow Ec. — o Krytyce.

Zadney nie masz wątpliwości, że uczone narody, a mianowicie owe, których języki naywięcey z Łacińskiego pochodzą; nietylko pierwiastkowe nauk nazwiska słatecznie utrzymują, ale dla jedności słosują do kształtu starych, imiona nowych wynalazkow, iak się wyżej nieco dało poznać. Więc nazwiska te, iako właściwe umiejętnościom cechy, mają prawo być wszędzie zachowanemi. Z tem wszystkim, kto iaką naukę z gruntu posiada, ten, choć iey w języku macierzyńskim nie umie nazwać, pętrafi ią iednak do zrozumienia opisać. Idzie tu naybardziej o to, na czem się zawiasa rzeczy obraca. Idzie o czyste wystowienie nauk i umiejętności w pożyciu ludzkim naypotrzebniejszych, których treść twierdzenia ich w sobie zamykają. Idzie o wielki sprawunek, iakim iest upowszechnienie nauk i języka w oyczyźnie. Wszakże on, co ia też z żalem wyznaję; *leży z naukami w odłogu*. Odłog ten wymaga gwałtem uprawy i zaliewu czystem siebie ziarnem, iakie nam Godny AUTOR, w zaprowadzeniu u nas krytyki, w uczone

dziele swoim, iak ANIOŁ STROZ zwiastuje.

Wielki niegdy naród Słowiański, od którego Polski także język wziął początek, różnem chołdował i chołduie obcem sobie berłom. Dla tego rodowity iego język, który z żadnym innym powinowactwa nie ma; w dziecinney dotąd kolebce spoczywa Niebieski z niewoli wybawca celnych części Polski, szczęśliwy rzucił los na ulubionny sobie Narod, (32) obdarzył go Statutem konfitycym i naydrozsze iego życzenia spełniwszy, oddał pod Berło Naypożądanszemu POTOMKOWI dawnych Jego KROLOW. Samemu więc Narodowi w naturalnym dostaje się dziale, to istotne znamię czyścić, kształcić i bogacić w ten sposób: iżby, do zażdrości ościennych braci i sąsiadow, i Język przez Narod zakwitnął i ten przez ow u innych narodow słodko się wstawił.

Tak iest: język nasz żadnego nie ma z innym uczone i światłym powinowactwa. Więc udać mu się koniecznie trzeba o pomoc do takiego, który w podobnym iemu zostaie sianie. Taki iest dawnych Germanow język, z którego powstał był, po większey części, Angielski. Po Lessingu i Gelsnerze nie przeftają go czyścić i doskonalić Wieland, Göthe i inni. Od wieku Leibnitza i Wolfa daleko on iuz w grunto-

546

swych postąpił naukach. Dowódzą tego po większej części dzieła drugiego w Niemczech Leibnitza, głęboko uczonego Kästnera, mdiego niegdy wyższych nauk Profesora w sławney Göttingdze, która tem też w Niemczech, czem były Atheny w Grecyi. (33) *Wiek nasz*, co do Literatury mogłby się też poniekąd nazwać wiekiem Słowników. Oprocz tylu innych są Niemieckie: *Historyi naturalney*, *Fizyki*, *Chimii* i t. d. Łączą one do celnych wyrazów imiona łacińskie, włoskie, francuzkie i angielskie. Są to zbiory powszechney w rodzajach swoich wiadomości. Radziłbym w ograniczeniu moiem, włożyć na Uczycielów tych umiejętności obowiązek wykładania na polskie słownikow, których względne ich *profesury* wyciągają. Mogłby oni powierzać prace swoje Mężowi Literatowi, któryby z gruntu znał pierwiastki i znaczenie słów logiczne, był gustu dołrego i nie pospolitych wiadomości. W kilku by latach pozyskały u nas umiejętności dołstatek wyrazów rzeczom dogodnych. W tenby dopiero sposob słowa z naukami i te z tamtemi co raz wzrasłały i upowszechniały się. Atoli zdaie mi się, iżby na dopinanie tak ważnego celu potrzeba, albo czynne Towarzystwo Przyziacieli nauk do Krakowa, albo połowę przynajmniey Wszechni nauk przewieźć do Warszawy, gdzie język narodowy lepiej się czyści i smak dołbry więcey się krzewi, niż gdzie indziej.

Do otwarcia niniejszych myśli (34) pobudziła mnie w głębokiey zanurzonego samotności *Rosprawa o krytyce*, którey

prawidłami i wnioskami z nich naywięcey powodowałem się. Jedyne od podanego w niej odłstałem środka zaczynania u nas *krytyki od umarłych Pisarzow*. Ja przeciwnie poważylem się od Zyiącego i nad krytykę wyższego AUTORA, któremu mam chonor życzyć lat Nestorowych na wynagrodzenie nieobżałowaney dla Narodu straty tak gorliwego niegdy PATRIOTY i MINISTRA FILOZOFA, iakim Go dziełko moie o wzroście światel przez ducha postrzegania i doświadczenia — NASTEPCY TRONU Polskiego w 1791 roku poświęcone, na wiekopomne wielbi uczenie.

Otoż iest pierwiastek owocow *Rosprawy o krytyce*, na którey zamiar wysoki wazę się wiołsienny rzucić kwiatek. Chlubne to iest dla mnie zdarzenie, że w ten sposob mam zaszczyt POLITYKA i Mowcę FILOZOFA głęboko uszanować. Rzadki iest w swoiey sprawie Sędzia tak nieskazitelnym, iżby go w niej miłłość własna uwodzić nie mogła. Sam Siebie zwyciężysz, PANIE! gdy łaskawem rzuciwszy Okiem na krytykę *Rosprawy o krytyce*, iako PRZYIACIEL PRAWDY, raczysz nad nią dać Swoie Uwagi, abym ie wraz z ninieyszem pismem mającem mi bydź nazad odestanem, wiernie poddał pod *naywyższy Sąd Publiczności*, któremu rownie *krytykowany* iak *krytyk* słusznie *podpada*. Duch *Rosprawy o krytyce* nie każe mi się *łnąć krytyki*, lecz obiecuie mi *korzyść z światłey porady*, którą wdzięcznym przyimę umysłem i podzielię się nią z czytającą Powszechnością. (b)

(b) Zadnego w niniejszych Uwagach nie odmignito się słowa w tem, on podpadało krytyce. Wsadziło się owe tylko *noty*, które się w krytykowanym originale dwuarkuszowym znajdują. Atoli by nie brano *ostrzeżenia* iakie iest w pomienionym Originale o tem, że *notę* na karcie 473 w wierszu od końca ziom, aby mowię, nie brano omyłki druku za omyłk. pis na, muszą być to, o

Dan w Krakowie d. 5 Kwietnia r. 1811.

X. Andrzej Trzcinski, Kanonik w Kapitułe — Publiczny Nauczyciel wy-
sławiony w Szkole Głow: Krakow.

ODPOWIEDZ JW. Stanisława POTOCKIEGO,
Senatora W. cielowdr, Prezesa Rady Sta-
ny i Ministrow, na Uwagi nad Rospra-
wą Jego o krytyce, wysłana z Warsza-
wy pod dniem i miesiąca Maja roku bie-
żącego, iak następuje:

WIELMOŻNY MOŚCI XIĘŻE KANONIKU!

Pisząc Rosprawę o krytyce, nie spo-
dziewałem się, iżby na nią tak bliski kry-
tyki padł zaszczyt, iakim jest pismo W.
WCPana pod dniem 5 kwietnia r. b. mnie
od niego przesłane. Szczerze Mu wdzię-
czem jestem, żeś ze szczytu umiejętności
fizycznych, raczył rzucić okiem na tę po-
ziomą Literatury fraszkę i odiął kilka go-
dzin czasu ważnym swoim rozmysłem,
byś ją niemi udarował. Pewny bowiem
jestem, iż ten przykład przez Niego dany,
mocniej przekona Publiczność naszą o po-
trzebie Krytyki i rzetelnych iey korzy-

ściach, iak to wszystko, co o niey w Ros-
prawie moiey powiedzieć mogłem. Niosę
Mu i za to dzięki, żeś się w piśmie swo-
iem chciał trzymać, iak twierdzisz, prze-
pisow przezemnie wskazanych, mianowicie
ostadzając surowość Krytyka, uprzejmo-
ścią Pisarza

(Reszta potem.)

Z Drezna d. 20. Maja,

Oto jest mowa przez Konferencyynego
Ministra i tajnego Radcę, P. Gło-
big, przy pożegnaniu stanow d. 12
b. m. od tronu powiedziana:

Po czterech miesięcznych naradze-
niach o ważnych przedmiotach, które czę-
ścią w propozycyach seymu, częścią w wy-
rokach wiernem stanom przełożone zofla-
ły, nadszedł nakoniec za pomocą Opatrz-
ności czas, że J. K. Mość, Najtaskawszy
nasz Król, nadać może uchwałom zgro-
madzonych przed iego tron wiernych sta-
now, z prałatow, hrabiow, panow, rycer-
stwa i miast złożonych, zatwierdzenie i po-
siedzenia ich zakończyć. — Jeżeli szczęśli-

co chodził, sprostować, i z pierwiastkowego sexterna mego odpowiadającą tekstowi *Uwag* (2) która miała być w czasie z resztą innych osobno drukowana, tu przytoczyć, iak nałóżono. Zamiast pisać, w Fizyce z niemieckiego na polskie odemnie wyłożony, miałem krodko napisać: w Fizyce niemieckiej przezemnie spolszczonej na wzor Niemcow, którzy pisząc o takim dziele z francuzkiego albo z angielskiego na niemieckie przeniesionem, dziś wyrażają się krodko iak: *działo jest zniemzone*. I tak Doktor *Erhard*, Profesor Prawa w Wszechni nauk Lipskiej mówi na czelo o *Napoleońskim Kodeksie*: Xiega obywatelskiego prawa wedle naynowszege i urzędownego iey wydania zniemczona (*verdeutschet*). Miałem, mówię, w tem naśladować *Niemcow*, a raczej *Salsow*, ale tego nie uczyniłem, bo daleko ieszcze jestem od wynalazku *kuźni* nowego słowa bliższy, o której karta 538. Lubo z rzeczownika *Niemiec* mogłoby pochodzić przyimnik *zniemczony*, nie masz jednak w *Knapskim*, nazwiska: *Niemiec*, ale jest: *Rzesza niemiecka* z dodaniem *vulgo*. Więc go sobie lud pospolity z przyimnika: *niemy*, samowolnie zrobił, dla ponury narodu tego niemowności i innych przyczyn, w które się nie wchodzi. Nazwisko to stało się było obelżywem. Już zgasa Rzesza niemiecka, która się zwala *Respublica Germanorum*. Każdy iey Powiat, większyli, mniejszyli, ma własne nazwisko. Ten więc zechce mieć na wieczne umorzenie ograniczney narodu przeciw narodowi niemzwiści, pewnie wymazane przewi-
sko: *Niemiec* z polskich słowników i słowniczkow od prawcy Knapskiego *Słowni* pożaniezyszczył, kto taknie owym łagodności, tolerancyi i obywatelności duchem, który bierze początek z czystege cnot towarzyskich źródła, iakim jest Xiega święta. — Taki w prawdzie zasługuje przez to samo we wszystkim ogolnie na wysokie imię istnego przyiaciela ludzkości (b) i obywatela światła. — Co do wymienionej dopiero Xiegi prawniczey, nie zawadzi dla uwiadomienia prawnikow na-
szych wspomnieć, że wykład iey iasniejszy na wielu miejscach, tak doświadczam; nad sam tekst oboczny przez mianowanego wyżey *Krolewskiego Nauczyciela i Członka Warszawskiego To-
warzystwa Przyiacieli Nauk* — na Stany swoje przepisał Jeden z nayuczeńszych Xiążąt Renskich i imiona urzędnikow przy Renie nieznanie wraz z dziesiątkiem innych artykułow na zwyczajne miejscowe zamienił. O 10 m dziennik Frankforteki Nro 222, 1810.)/f

wie dokonane teraz prace, zasługują na tem większą i powszechniejszą pochwałę i wewnętrzne ukontentowanie, im ważniejsze i zawilsze były ich cele, i im większe w ich ułatwieniu zachodziły trudności; tedy wypadek terażniejszych naradzeń musi zapewne być dla stanów w najwyższym stopniu wynagradzającym, a dla całej dobrze myślącej Publiczności przedmiotem pociechy i zaspokajającego oczekiwania. — Dawniejsze pod chwalebne J. K. Mci panowaniem seymy miały także wiele ważnych do ułatwienia przedmiotów; ale nigdy tak ważnych i tak licznych iak terażniejszy; żaden też nie wzbudził tak powszechnego oczekiwania; żaden nie dał prawdziwym patriotom ogółem tak nagłego powodu do dojrzałych myśli i użytecznych propozycy; żaden nie wyflawił statyście tak wielorakich widowek do wyrachowania i ulepszenia sił krajowych, ażeby naydogodniey użytymi być mogły, iak terażniejszy. Musiemy się więc cieszyć, że przy zawitości interesow tak wiele w krotkim tym przeciągu czasu zrobionem zostało; musimy to przyznać gorliwości o dobrą sprawę i nigdy nieoffygłem; a teraz owszem ożywionem uczuciom. — Zudzielonych w czasie tego seymu wiernem stanom rozmaitych wyrokow, miały one sposobność poznać zaufanie i oycowską troskliwość, z iaką J. K. Mość względem ważnych odnog prawodawstwa i policyynnych urządzeń raczył zwywać ich zdania i pomocy. Poczynione przez nie uwagi i dodatki będą po rozważeniu stosownie użyte. Podane uzalenia i przetożenia będą także przez władze ściśto rozważone i potem załatwione. — Przy uchwaleniu na terażniejsze potrze-

by kraiu nowych podatkow, okazały stan y iawnie, iż szczęście i interes pojedynczych osób połączone są ściśto z wewnętrznym dobrem kraiu i zewnętrznemi jego stosunkami. — Powiększona masa potrzeb, wyciąga nadzwyczajnych sposobow. Wierny stan y okazały patryotyczną swoją w ich obmyśleniu powolność. A lubo w całym obradowaniu zupełna zachodziła zgoda, iako skutek wzajemnego zaufania, oycowskie iednak J. K. Mci serce znajduie w tem naywiększą pociechę, iż może oddać sprawiedliwość duchowi, który całe zgromadzenie ożywił, poświęcając z chwalebna ohotą prywatny interes dla dobra kraiu, a mianowicie temu stanowi, który od dawnych czasow wolny był powiększey części od ciężarow krajowych. — Postanowienia Nayiaśnieyszego Pana stosownie do uchwał seymu będą wiernem stanom przy dzisieyszem rozstaniu się z niemi w całej łobszerności przeczytane. J. K. Mość daie im oraz żądane pozwolenie oddalenia się do swych domow. Oby patryotyczny duch, który się bardziey tu rozwinął i ugruntował, pomiędzy współziomkami swoiemi rozszerzyli i onych tak o potrzebie uchwalonych środków, iako też o oycowskiej staranności Nayiaś. Pana przekonali, który ile możliwości zmniejsza ciężary kraiu, wszelkie nieporozumienia usuwa i święte prawa własności iak naytroskliwiey zachowuie! Oby stąd naypiękniejsze powzięli widoki dla siebie i swych potomkow, i cieszyli się, gdy szczęście Saxonii pod tak mądrym i łagodnym rządem wyflawione być będzie mogło iako przykład prawdziwey szczęśliwości narodowej! „

Mowa t ynego Radzey i dziedzielnego Marszałka Stanow, Barona Friesen, przy zakończeniu seymu w niedzielę d. 12 Maja 1811 miana.

Nayiaśniejszy Królu i Nayłaskawszy Panie! Prace, które W. K. Mość zleciłeś zwołanym z nayłaskawszego Twoiego rozkazu wiernym stanom, z prałatow, hrabiow, panow, rycerstwa i miast złożonych, są za pomoca Boską ukończone, i W. K. Mość raczyłeś w przeczytanem nam dopiero pożegnaniu nayłaskawsze swoje ukontentowanie oświadczyć. — Możemy więc powrócić do swoich domow i zwyczajnych zatrudnień z zaspokojeniem, że W. K. Mość słabem naszym pracom, dążącym do przyłożenia się do zamiarow W. K. Mci i dobra kraiu, nie odmowiłeś nayłaskawszey Twoiey pochwały. — Składamy Ci, Nayłaskawszy Panie i Królu, naypokorniejsze podziękowanie za to pocieszające zapewnienie, któremu pełna względu i zdobiąca szczególniey Twoy charakter łagodność nadaie więcey wartości, niżeli nasze dzieło zasługuie. Bodzieło to — ktożby zaprzeczył — nosi piętno tego wszyfikiego co ludzie czynią, piętno ograniczenia i niedoskonałości. — Lecz jeżeli zaprzeczeniem byź nie może, iż zgromadzenie nasze w ogóle ożywione było szlachetnym celem, iż zatrudniło się nayważniejszymi przedmiotami, iako to rownym rozkładem wielkich ciężarow z istotnemi bardzo ofiarami, polepszeniem wielu odnog ekonomiki polityczney, sprawiedliwości i policyi, i że w naradzeniach iego ziawiły się i rozwinęły niektóre myśli, które iako zawiązki lepszey przyszłości, pod wszechmocną opieką Opatrzności, która dobrem i rzetelnym nieodmawia nigdy pomocy, i

przez mądrość W. K. Mci starannie zachowane, naydoźralsze obiecuią owoce, tedy naywierniejsze W. K. Mci stany nie mogą także bez nieiakiiego ukontentowania spoglądać na ukończone przez siebie dzieło. Pochlebiaią sobie owszem, iż zakończone ich teraz zgromadzenie, dało nowy dowod wielkiey prawdy, że nayduie się w kraiach siła moralna, która nie zasada się na wielości mil kwadratowych i liczney ludności, ale na duchu, który ożywia rządy i narody, i że ta siła w tym samym stosunku daleko iest szlachetniejsza i wyborniejsza, niżeli fizyczna, tak iako wieczna i nigdy nieginąca wczłowieku dusza iest szlachetniejszą i wyborniejszą od ciała. — Przez ową moralną siłę małe kraie zaledwo postrzedź się dające na karcie świata, zajmuią chwalebne mieysce w historyi, gdy przeciwnie wielkie państwa przez zaniedbanie się upadły sromotnie. — My wierne W. K. Mci stany odchodziemy od świętego W. K. Mci tronu z pobożnem życzeniem: Oby Bóg utrzymywał osobę W. K. Mci i iego familią przy długim życiu, a kochaną i drogą oyczyznę przez mądre, stódkie i mocne panowanie W. K. Mci w iak nayodlegleysze lata. „

Z Paryża d. 22. Maja.

Nayiaś. Cesarz napisał następujący list do Biskupow:

„Mci Xze Biskupie N. N. urodzenie się Króla Rzymskiego iest uroczystą pobudką do modłow i dziękczynień Stworcy wszech rzeczy. D. 9 Czerwca, w niedzielę Świętey Troycy, oddamy sami Króla Rzymskiego w kościele Panny Maryi w Paryżu do chrztu. Wolą iest naszą, ażeby w tymże dniu zgromadziły się ludy na-

szcze do swych kościołow na *Te Deum* i ta-
czyły swe modły i życzenia z naszymi.
Więc W Pan potrzebne rozporządzenia
poczyń i dopełnij naszych zamiarow
z tą gorliwością, którey dałeś nam wielo-
rakie dowody.— Gdy list ten nie ma innego
celu, prosimy zatem Boga, &c.— W
Rambouillet d. 18 Maia 1811.

(Pod.) *Napoleon.*

Monitor wczorayszy ogłosił następu-
jące doniesienia od woysk w Hiszpanii i
w Portugalii:

Woysko Katalonii.

Gdy Campo Verde, dowódca roko-
szanow w Katalonii, dowiedział się w
Tarragonie oniestychaney zdradzie w Fi-
guieras, wyruszył zaraz w 8000 ludzi do
Olot, i chciał całą wyższą Katalonią po-
stawić pod bronią; lecz sposoby, których
użył, nie powiodły mu się. Gorale, któ-
rzy podeszli zamek Figuieras i załogę ie-
go składali, byli sprawcami połączenia się
wszystkich kup. Podniecali oni gornych
mieszkańcow do buntu. Lecz skoro w tym
zamku zamkniętymi zostali, uczciwi mie-
szkańcy wzięli górę. Takowy stan rzeczy
wskazywał rokoszanom potrzebę oswobo-
dzenia Figuieras i odmienienia jego załogi,
ażeby kupy tych goralew powrócić do da-
wniejszey postugi. Campo Verde ka-
zał więc na 1200 mułow żywność włożyć.
Mógł być bydz od 3000 ludzi posilkowa-
ny, i tak pokazał się d. 31 Maia o godzi-
nie 7 z rana przed Figuieras. Jedna kolo-
nna z 2000 ludzi złożona przybyła na go-
rę o godzinę drogi od Figuieras i uderzyła
na strażę naszego obozu pod Liert. Gło-
wny korpus postępował od Avignone, przy-
był aż do pierwszych domow Figuieras i
dał poznać swoy zamysł, iż chce miasto

opanować. Jenerał Baraguey d'Hilliers
poczynił natychmiast woie rozporządze-
nia, zostawił Pułkownika Petit dla dowo-
dzenia obozem pod Liert i odparcia od
tey strony napadu nieprzyjacielskiego,
zmocnił załogę w mieście i w szzańcach o-
blegającej linii, i poszedł w 4000 ludzi
przeciw Campo Verde. Jedną brygadą do-
wodził Jenerał Quesnel, drugą Jenerał Cle-
ment. W czasie gdy rokoszanie żywo na
miasto nacierali i z znaczną stratą odpie-
ranemi byli, uderzył Jenerał Baraguey d'
Hilliers na nich z boku i w nietad wpro-
wadził. Strzelcy 29go puł u i szwadron
24go pułku dragonii uderzywszy na nie-
przyjaciela dokonali jego pobicia. Dwa
tysiące jeńcow, pomiędzy któremi 120
officerow, 3000 zabitych, 4 zdobyte cho-
ragwie i zabranie konwoiu, który prze-
znaczony był do patrzenia w żywność
zamku Figuieras, są owocami tey rozprawy.
W czasie tey potyczki wysadzili An-
glicy wokolicy Roses kolonnę woyska na
ład; lecz załoga tey twierdzy wstrzymała
nieprzyjacielską kolonnę, która spieszno
powróciła na statki, gdy dowiedziała się,
że Campo Verde pobity został i nie mógł
rozbiegłych woysk swoich zgromadzić.
Mamy przyczynę spodziewać się, że Jene-
rał Suchet poszedł w tym czasie z woys-
kiem Arragonii przeciw Tarragonie, i że
niedobitki korpusu Campo Verde nie po-
trafiły dostać się nazad do tey twierdzy.
Strata nasza jest bardzo mała. Dowodzą-
cy adjutant Beusman, Pułkownicy Del-
cambre i Lamarque, Naczelnik szwadro-
nu Bregeans, Naczelnicy batalionow E-
mien, Le Brun i Bobillier, officerowie od
głownego sztabu Brunelle, Chambrun i
Luchesini, i Podporucznik Duez bardzo

dobrze się popisali.

Wojsko środkowe.

Jenerał Lahoufsaye poszedł przeciw połączonem kupom pod Kuensa, któremi St. Martin dowodził. D. 22 Kwietnia napadła przednia straż w Villa del Orno na kupę Guttiera; kupa ta została zupełnie pobita i Guttier wraz z innym hersztem, nazwiskiem Ximene, dostał się w naszą niewolę. — Tegoż dnia o godzinie 4 po południu wszystkie nieprzyjacielskie stráže przed Kuensą zostały przez jazdę naszą porażone. Rokoszanie, mający 3000 piechoty i 400 konnicy, stali na wzgorku za szancami, nad którymi od kilku dni pracowali. Artylerya nasza udała się w lewą i zajęła korzystne stanowisko, z którego dawała z boku ognia do nieprzyjacielskiego stanowiska, które w tymże czasie było z przodu atakowane. Waleczni nasi żołnierze natarli bagnetem na nieprzyjaciela; nic nie potrafili im się oprzeć; jazda postąpiła szybko drogą od Priego, dla przecięcia rokoszanom cofania się. Ziemia w krotce trupami okryta została; cały batalion złożył broń; reszta chciała uciec przez rzekę Jukar; ale że doganiała ich nasza jazda, rzucili się zatem w takim natłoku w rzekę, iż utopiło ich się przeszło 500. Za pomocą nocy kilku tylko ludzi uszło. 600 jeńców z 20 officerami, tudzież wszystkie bagaże i ammunicya dostały się w nasze ręce. — Pułkownicy St. Geniez i la Morendiere, Naczelnik Szwadronu Tinus, Naczelnik batalionu Fourneaux, Kapitanowie Pittard i Poumet, Adjutant major Welowade, jako też Porucznik Sanguillo i Marszałek domu, Don Jozef de la Torre, walecznie się sprawili.

Obieg w wysła południowego.

Jenerał Latour - Maubourg, dowodz-

ca 5go korpusu rozkazał d. 7 Kwietnia z rana rozpoznawać stráže wojska Beresforda poniżej Juramencha; oddział nasz poszedł cały Angielski szwadron; Jenerał Veiland przyprowadził 100 konnych jeńców, pomiędzy którymi jednego majora, wszystkich od 13go Angielskiego pułku. — Twierdza Badaioz jest na kilka miesięcy opatrzona w potrzeby wojenne i żywności. Gdy miasto Oliwenza nie jest w stanie obrony postawione, cofnęła się zatem stamtąd załoga za zbliżeniem się wojska Beresforda, które tam d. 15 weszło, lecz nie znalazło tam nic prócz 200 chorych. — D. 22 rozpoznawał Lord Wellington Badaioz. Jenerał Philippen wyszedł z dwiema batalionami z tej twierdzy i żywo go odparł. — Blake wylądował z 8000 Hiszpanów, którzy składają załogę w Kadyx, do Ajamonte, dla działania wspólnie z Beresfordem. — Czoło przeznaczonych dla wojska południowego posłtów nadeszło d. 22 do Korduby. Xże Dalmacyi zgromadził w tymże czasie w Sewilli odwód z 20,000 ludzi złożony, bez naruszenia wojsk oblegających Kadyx, oprócz nadchodzących posłtów i 5go korpusu, który pod Jenerałem Latour - Maubourg uważa na granicach Estramadury nieprzyjacielskie wojsko. — Artylerya Francuzka przed Kadyxem wynalazła sekret rzucania bomb na 3025 sążni, które bardzo dobrze pękają i przez cały czas utrzymują zapalkę. — Xże Trewizy, którego zdrowie nadwężone zostało przez klima w Andaluzyi, pojechał do Madrytu.

Z Kopenhagi d. 25. Maia.

Uroczyłość, która w przyszłą sobotę dana tu będzie z powodu urodzin Króla Rzymskiego, zaczęnie się od wielkiego ba-

lu w teatrze Królewskim, poczem nastąpi wieczera w gmachu wojskowym Gieshause. Przed bramą tego gmachu zrobiona jest świątynia, na której słupcach pokazują się w transparentach herby Francuzki, Austryacki i Duński. Na Norderfelde dany będzie fairerwerk.

Podług listu z Kollundborg pod d. 14 b. m. nieprzyjacielska flota, ile dostrzedź można było, składa się z 6 liniowych okrętów, 12 fregat i około z 180 kupieckich okrętów. Korsarski okręt Winding zabrał od tej floty statek z węglem i zaprowadził do bezpiecznego portu. Względem słyszanego w Odensee strzelania nie mamy jeszcze urzędowego doniesienia. Z ostatniego tego miejsca piszą pod d. 21 Maia, iż słychać znowu na morzu strzelanie.

Z Hamburga d. 10. Maia.

Od Antwerpii aż do uścia Elby cały brzeg morza północnego tak dobrze jest wojskiem Francuzkim i celnikami osadzony, iż Anglikom odpadła ochota kuszenia się o przemycanie osadniczych i rękodzielnych swoich towarów. Ustąpiła nawet wszelka korespondencya z Anglią, i powiedzieć śmiało można, iż wypiarze ci, wyjąwszy Turcyą, do całej Europy nie mają teraz przystępu. Takie same środki przedsięwzięte zostały od Lubeki aż do uścia Odry wzdłuż morza Bałtyckiego przez kraje Meklenburskie. Od Odry aż do Memlu stoją wojska Pruskie; Rosya i Szwecya wyciągają od jednego do drugiego portu kordony i poczyniły takie przygotowania, iż ani w nocy, ani w dzień nie może się żaden nieprzyjacielski okręt do ich brzegów zbliżyć bez wystawienia się na niebezpieczeństwo bycia zatopionym. Nakoniec po wszystkich Duń-

skich wyspach i prowincyach są mieszkancy uzbroieni, dla dopomożenia wojska odparcia dzielnie lądującego nieprzyjaciela. Duńczykowie i waleczni Norwegcykowie wystawili przeszłej zimy znaczną liczbę zbroynych statków, któremi zamysłaią tego lata i jesieni znaczne czynić na Anglikach zdobycze. Gabinet Londyński może sobie zawsze kosztowną wojenną flotę na morze Bałtyckie i północne wysłać; lecz ona tyle wskaza co w roku przeszłym i nie znajdzie nawet portu, w którym mogłaby świeżey wody dostać. Szwedzkie wyspy Gotland i Oleand osadzone są licznem wojskiem i mieszkańcy tamtejsi ćwiczą się pilnie w robieniu bronią. Z strony Francuzkiej i Duńskiej poczynione także są środki, iż Anglicy nie przeciw uściu Elby przedsięwziąć nie mogą.

Z Nancy d. 14. Maia.

Onegdaj przybył tu oddział wojskowych wozowców z 112 ludzi i 202 koni złożony, który do Strazburga idzie, tudzież 209 żołnierzy, 12 officerow i 24 artylerycznych koni, idących do Metz. Oczekujemy tu jeszcze oddziału 39 i 40go pułku liniowego, oddziału 17go lekkiey piechoty i oddziału 63go liniowego pułku.

Z Frankfortu d. 19. Maia.

Wczoraj przybył tu z Paryża Xze Lichtenstein i P. Erwing; ostatni jedzie jako Amerykański poseł do Kopenhagi.

Podług doniesień publicznych odmiana w Tureckim ministerium przez oddalenie W. Wezyra zdaie się zapowiadać dalszy ciąg wojny, ponieważ przeważająca strona jest zawsze przeciw pokojowi.

Nasz Minister stanu, Hrabia Beust, który przed kilku dniami z Paryża powrócił, jedzie na posta do Drezna.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

Z KRAKOWA DNIA 9. CZERWCA 1811 Roku W INEDZIELĘ.

Z Paryża d. 22 Maia.

Wojsko Portugalskie.

(List Xcia Esplingi (Marsz. Mafseny)
do Xcia Neufszatelskiego.)

Mam honor donieść W. X. Mci, iż d. 2 Maia równo z świtem rozkazałem wojsku przejść po moście przy Rodrigo za rzekę Agweda, i udać się zmu korpusowi do Marialva, 8mu i 9mu do Carpio z odwodem jazdy, a 6mu z resztą jazdy do Espeia. Poruszenia te skutecznione zostały w największym porządku. Przednie straż nieprzyjacielskie odparte i przygotowania jego do obrony wawozow przy Marialva zniszczone zostały przez przeprowadzenie się za Azara przy Carpio. Działanie to nie znalazło wielkiego oporu z strony nieprzyjaciela i przednia jego straż z 14 szwadronow jazdy złożona i kilku tysiącami piechoty z działami wsparta, została za Gallegos odparta. Wojsko zajęło następujące stanowisko: 2gi korpus stanął za Gallegos i po prawey stronie tej wsi; jedna dywizya 8go korpusu po lewey stronie teyże wsi, którą przednie straze osadziły; 6ty korpus za Espeia, a 9ty w odwodzie przy Carpio. — Doniesienia, które miałem o wojsku nieprzyjacielskim, opiewały, że z 40 do 50,000 ludzi wyciągnęło piękną linią za strumykiem Duero na wzgórkach, którey lewe skrzydło, do którego był trudny przystęp opierało się o twierdzę la Conception; prawe więcej dostępne znajdowało się w Nawa de Avel; główna kwatery była w Villa Formosa. Stanowisko nieprzyjaciela nie było jednak bez niebezpieczeństwa dla niego, ponieważ za swoim przodem miał kamieniste łożysko rzeki Koa i jedną tylko dosyć ciasną drogę do Castellom. — D. 3 ruszyło

wojsko naprzod. Drugi korpus stanowią ciągle prawe skrzydło i poszedł do Alameda; jedna dywizya 8go korpusu szła po lewey stronie tej wsi, a 6ty korpus z jądą udał się z Espeia do Fuentes de Onnoro. Zamiarem moim było uderzyć z znaczną siłą na prawe skrzydło nieprzyjacielskie i opanować drogę do Castellom. Gdy łosownie do moich rozporządzeń 2gi i 9ty korpus i dywizya 8go trzymały na wodzy środek nieprzyjacielski, udałem się z 6tym korpusem przeciw prawemu jego skrzydłu, ścigając tylną jego straż, której większa część żywo aż do Fuentes de Onnoro odpartą została. Wieś ta ukryta była przez trąf miescowego położenia i leży częścią pod wzgórkami, które nieprzyjaciel trzymał osadzone. Kazałem na nią uderzyć i w krótkce wzięta została. Gdy Angielski jenerał posłrzęgił, iż część jego linii przez zajęcie ważnego tego mieysca przecięta została, posłał tam zaraz nowe woyska i opanował go. Dywizya Berrey, która sama tylko do tej wyprawy użytą była, wyparła w krótkce nieprzyjaciela z tej wsi. Utracił ją znowu; nakoniec gdy ta wieś była zabierana i odbierana, posłałem tam 4 odwodowe bataliony od dywizyi Marchand 6go korpusu, i większa część wsi została przez noc przy nas. W tymże czasie nastąpiło kilkanaście z dział wyrzutow przeciw środkowi i ucierano się o niektóre małe stanowiska. Wieś Alameda została przy nas. — D. 4 o świcie ułstował nieprzyjaciel, który bardzo niespokojny był o wieś Fuentes de Onnoro, która do środka jego linii otwierała nam drogę, onę odyskać, ale nadaremnie. Został żywo odparty. Tu napełnił przystępy do wsi, mury i obok niej leżące skaty wojskiem i czy-

nił nam wszelkiego rodzaju trudności do opanowania wyższej części wsi. Widząc ją, iż ta korzyść za drogoby nam przyszła, poczyniłem zatem przygotowania do nowego ataku. Rozpoznałem pilnie boki nieprzyjacielskie, które zastąpiła jazda i milicja. Znalazłem dostępne miejsce między Nowa de Avel i Pozobello, i postanowiłem wojsko tam przeprowadzić. Rozkazy w nocy wydane i uskutecznione zostały. — D. 5 równo z świtem miało wojsko następujące stanowisko: 1wsza i 2ga dywizya 6go korpusu stały na przeciw Pozobello i miały 2gą dywizyą 8go korpusu w odwodzie; cała jazda połączona pod dowództwem Jenerała Montbrun, stała obok tej piechoty. Wojska te stojące przeciw nieprzyjacielskiemu skrzydłu, przeznaczone były obywateli go i porażić. Trzecia dywizya 6go korpusu, która trzymała osadzoną część wsi Fuentes de Onnoro i przeznaczona była do atakowania reszty tej wsi, stanowią środek z 9tym korpusem, który w tyle stał w odwodzie. Po prawej stał 2gi korpus, którego pierwsza dywizya opierała się o Alameda; 2ga stała między tą wsią i Fuentes de Onnoro. Korpusy te miały rozkaz przez małe ataki dopomagać wielkim poruszeniom wojska i tak się obracać, ażeby w miarę jego postępow przeciw nieprzyjacielowi z nim się łączyły. Wieś Pozobello i leżące przy niej laski zapełnione były Angielską piechotą. Pierwsza dywizya 6go korpusu żywo na te laski uderzyła i bagnetem opanowała. Nieprzyjaciel utracił tam wiele ludzi w zabitych i poymanych. Trzy dywizye poszły w ściśnionych kolonnach cugami przeciw wsi i jej bokom. Za nią miał nieprzyjaciel linią z 20 szwadronow, wspartą kilku batalionami piechoty i 12 połowami działami. Jenerał Montbrun czynił obroty na lewym moim boku, dla doflania się na wzgórk i do prawego skrzydła nieprzyjacielskiego. Niżej się tam doflał kilka musiał stoczyć utarczek. Jak tylko wszedł na wzgórk, uderzył z najlepszym skutkiem pułkami na kolonnę nieprzyjacielskiej jazdy. Pomimo zastony dział i ukrytey pomiędzy górami piechoty poraził jeden po drugim te 20 szwadronow Angielskiej jazdy i ponedził je milę (Francuzką) przed sobą. Tym czasem 1wsza i

2ga dywizya 6go korpusu postępowały kolonnami za poruszeniami jazdy, a jedna dywizya 8go korpusu szła za niemi w odwodzie. Dziewiąty korpus postąpił z lewem swoim skrzydłem naprzód, dla zbliżenia się do wielkiego ataku. Trzecia dywizya 6go korpusu uderzyła dzielnie na wieś Fuentes de Onnoro, gdzie nieprzyjaciel więcej jeszcze wojska postął dla wydarcia nam tego miejsca i przecięcia związku środka naszego z lewem skrzydłem. Nieprzyjaciel widział prawe swoje skrzydło w nieładzie, a korpusy, z którego się składało, uciekające rozpiezchuione ku środkowi, gdzie zgromadzały się za pułkami, które z pośpiechem z lewego skrzydła przybyły. Z wzgórk, na którym czyniliśmy obroty, szły dwie bardzo skaliste i przykre spadziłości, pod którymi znajdowały się wsi Fuentes de Onnoro i Villą Formosa. Lord Wellington napełnił te spadziłości szelcami, przylępy do nich osadził działami, a na wierchołku skały zrobił 3 wielkie czworograny. Jazda nasza doszedszy do tego miejsca, uderzyła dzielnie na te czworograny i poraziła. Tu stanąłem na przeciwko nieprzyjacielskiej linii. Nim piechota nasza nadciągnąć zdołała, miał nieprzyjaciel czas osadzić szczyt góry pułkami liniowey Angielskiej piechoty i liczną artyleryą. Postął nowe wojska do Fuentes de Onnoro i osadził także Villa Formosa po prawey swey stronie. Dywizye Ferey i Claperede uderzały dzielnie na Fuentes de Onnoro i kilkokrotnie wyparły stamtąd nieprzyjaciela; lecz iak tylko do górnej części dochodziły wstrzymywała je nieprzyjacielska artylerya. Anglicy poselali tam ciągle najlepsze swoje wojska i mieścili je pomiędzy skałami z lewey od siebie strony. Nieprzyjaciel utracił w tej wsi 500 jeńcow i przeszło 800 ludzi w zabitych, pomiędzy którymi znajduie się wiele officerow i Szkotow. — Zapal żołnierzy naszych był bez przykładu. Wojsko, które utrzymało w tym dniu honor swego oręża, zabrało nieprzyjacielowi 1000 ludzi, pomiędzy którymi znajduie się jeden podpułkownik i wielu officerow, i zabiło mu lub ranilo przeszło 2000 ludzi. Poraził całe prawe skrzydło nieprzyjacielskie i przeszło na milę go odparło. — Nieprzyjaciel przepędził noc, która

po tej bitwie następowała, na umocnieniu wierzchołka góry. Porobił szanice nad parowami za skałami i wniósł do wsiow Fuentes de Onnoro i Formosa zasiekami obwarował, i tak przeciw potężnemu atakowi zabezpieczył się sposobami fortyfikacyi. — Dla użytkowania z odniesionych w tym dniu korzyści jest moim zamiarem zbliżyć się do Almeidy. — Strata nasza wynosi 400 ludzi w zabitych lub ranionych. Oficerowie, jenerałowie i żołnierze wszyscy dopełnili z posłuszeństwem i walecznością swoich obowiązków. Jenerał dywizyi Montbrun okazał w tym dniu nadzwyczajną zręczność w obrotach i umiał użyć nieustraszonności pułków, któremi dowodził. Jenerałowie brygady Fournier, Wattier, Lercel, Maucum, Vichery, Pułkownicy Ornano od 25go dragonii pułku, Fririon od 69go pułku i Langeron od zgiej lekkiej brygady szczególnie się popisali. Później będą miał honor donieść W. X. Mci o pięknych czynach, które wstawiły dzień 5 Maia. P. Septeuil, polowemu adjutantowi W. X. Mci urwała armatna kula nogę. Waleczny ten młodzieniec znajdo-

wał się na czele ataku dragonii. Wytrzymał odcięcie nogi zimną krwią i wyszedł z niebezpieczeństwa. — Został z uszanowaniem, &c.

(Pod.) *Marszałek, Xéd Esfingsi.*
W obozie Fuentes de Onnoro d 7 Maia 1811.

W niedziele przyymował Nayiaś. Król Hiszpański w pałacu Luxemburg Xżeta WW. urzędników, ministrów, WW. urzędników państwa, deputacye od wszystkich władz rządowych i ciała dyplomatyczne.

Zapewniaią (wyraża wczoraszny dziennik państwa) iż Nayiaś. Cesarz wiechał dziś na kilka dni nad brzegi kanału. Minister wewnętrzny poprzedził Monarchę.

W Genui spuszczone z warsztatu została nowa fregata Medea o 44 działach.

Wyszli tu już prospekt pożyczki Sakskiej. Prowizya od niej jest 6 od sta. Połączona jest także z nią lotterya, której największy los będzie 30,000 frankow. Za hypotekę służą jej szczególnie bogate żupy Wieliczkie. Kapitał będzie w roku 1824 wyplacony.

D O N I E S I E N I A.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego podaje do powszechney wiadomości, iż Nayiaśniejszy Pan Dekretem swoim pod dniem 30 Kwietnia r. b. zapadłym W. J. Pana Wojciecha Boduszyńskiego Medycyny Doktora, Fizykiem Departamentu Krakowskiego, łaskawie nominowac raczył.

Wielogłowski. Z. P.

Wronski. S. J.

Przez Dekret Wysokiego Trybunału Cywilnego I. Instancyi Departamentu Krakowskiego z dnia 18 Maia 1811 roku do liczby 1245 nakazano jest Panu Ignacemu Kromerowi Administratorowi masy krydalney Pani Maryanny pierwszego małżeństwa Zakulskiej, powtornej Michalczewskiej, aby plan Dyllrybucyi ułożył, i ten w 30 dniach w kancelaryi Trybunału złożył, o czym podpisany do spraw rzeczoney masy kurator, z mocy zlecenia sądowego wszystkich tej masy wierzycieli i deputacyą uwiadomia z tym, iż każdemu z nich wolno jest, takowy plan w kancelaryi Trybunału przeyrzeć. Wzywa oraz tychże, aby na dzień 4 Lipca r. b. 1811 na Kommissya tu w Krakowie w domu obrad Trybunału przed Sędzią delegowanym W. Gostkowskim przedsięwziąć się mająca stawili się, i tam swe uwagi na takową repartycyą do protokołu podali; ostrzega się nakoniec, iż wezwanych, a nie stawiających wierzycieli Ur. Torosiewicz Patron kuratorem jest wyznaczony, to więc za ważne i ich obowiązujące przyjąć winni będą, co tenże nieprzytomnych kurator wraz z stawiającymi ułożą.

Wojewodzki, Patron przy Trvb. Cyw. Dep. Krak. i masy Kurator.

Podaje się do wiadomości, iż stosownie do Dekretu Trybunału Instancyi Departamentu Radomskiego d. 12 Kwietnia r. b. Nr. 671 wydanego, licytacya Apteki z wszelkimi rekwizytami za sumę zł. pol. 983 gr. 6 oszacowaney, oraz z prawem do niej za 600 zł. pol. służącym, co czyni razem 1583 zł. pol. gr. 6 pół w Sandomierzu w kancelaryi Pisarza Aktowego w klasztorze Dominikańskim pod Nr. 88 sytuowanym

mieszkańcego, ołbywać się będzie. Zyczący sobie licytować mają się na wyznaczone miejsce dnia 24 Czerwca r. t. o godzinie 9 z rana stawić.

Dan w Sandomierzu dnia 31 Maja 1811 roku.

Jożef Wyszpolski, Pisarz Aktovy Powiatu Sandomierskiego.

Niżey podpisany do publiczney wiadomości podaje, iż z mocy Rezolucyi Trybunału Cywilnego Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego dnia dwudziestego drugiego Maja, roku terazniejszego zapadłey, różne rzeczy ruchome po niegdy Rozali z Bekierskich Zawadzkiej pozostate; iako to: suknie, fura, bielizna, zwierciadła, zegary, obrazy, miedź, cyna, wino, srebro i klejnoty, oraz sprzęty domowe i gospodarskie: słołki, słołiki i tem podobne dnia ośmualtego miesiąca Czerwca, roku terazniejszego tyliąc ośmset iedenaltego, o godzinie dziewiętley przed południem w kamienicy tu w Krakowie, na ulicy Mikołajskiej pod Numerem sześćset dwadzieścia sześć więcey dajacemu za gotowe pieniądze w monecie srebrney kursującey sprzedawane będą. Chęć zatem ich nabycia mający, tamże w czasie wyż wymienionym udać się raczą. — Dan w Krakowie dnia 4 miesiąca Czerwca 1811 roku.

Walenty Lichocki, Pisarz Aktovy Departamentu Krakowskiego.

Dnia 27 Czerwca r. b. odbywać się będzie w Wieliczce licytacya dostawienia dla Administracyi Salin Wielickich pewney ilości dębowych forsztow, iodeł wielkich, średnich i małych, iodłowych forsztow różney miary, iodłowych deszczek, gontow i łat obrobionych, których dostawienie najmniejszą cenę podajacemu wypuszczone zostanie. Chęć licytować, zechcą się opatrzeni w wadyum na wyznaczonym miejscu i czasie stawić. — Z Administracyi Salin. W Wieliczce d. 22 Maja 1811.

Saulenfels.

Dnia 17 Czer: 1811 ogod. 9 z rana podług artykułu 617 Kodexu postępowania Sądowego w mieście powiatowym Jędrzeiowie pod Nr. 2 lustra z machoniowemu ramami, krzesółka, kanapy, owce Hiszpańskie i inne ruchomości na satysfakcyą podatkow skarbowych urzędownie w Brzegach zasekweltrowane, naywięcey dajacemu sprzedawane będą. Oczem Publiczność uwiadomiam z tem oświadczeniem, że każdemu wolno będzie oszacowanie powyższych ruchomości nawet przed zaczęciem licytacyi w registraturze miejscowey przyzrzec. Dan w Jędrzeiowie d. 2 Czerwca 1811.

Ign. Rzuchowski, Bur. S. P. P. Jędrzejowskiego Dep. Krak.

Uwiadomiam Publiczność, iż we wsi Piotrkowicach, Powiecie Jędrzejowskim, na satysfakcyą podatkow skarbowych, zboże wszelkiego rodzaju, słołma, siano, garce miedziane i inne ruchomości dnia 18 Czerwca r. b. ogod. 9 z rana sprzedawane przez publiczną licytacyą zostaną. W Jędrzeiowie dnia 2 Czerwca 1811.

Ign. Rzuchowski, Bur. S. P. P. Jed. Dep. Krak.

Ponieważ dnia 22 Czerwca r. b. ogod. 9 z rana licytacyabydia rogałego w Nagłowicach zasekweltrowanego na zaspokojenie podatkow skarbowych tu w mieście Jędrzeiowie pod Nr. 2gim przedsięwzięta będzie, przeto o rzeczoney sprzedarzy wszystkich uwiadomiam. Dan w Jędrzeiowie d. 3 Czerwca 1811. *Ign. Rzuchowski*

Niżey podpisany mając sobie przez Wysoki Trybunał Cywilny pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego pod dniem 4tym Czerwca r. b. 1811 do liczby 2784 nakazaną sprzedarz ruchomości do massy po s. p. Andrzejowi Wojciechowskiemu pozostających, a do gruntowey Ekonomiki niepotrzebnych, niniejszym do publiczney podaje wiadomości, iż ruchomości te z srebra, sukni, bielizny słołowey i inney, faiansu, różnych sprzętow domowych, koni, gorzalki, anyżku i innych gatunkow zboża i t. d. składające się przez publiczną na d. 11 Czerwca r. b. 1811 w wsi Michałowie pod Pińczowem w Powiecie Szkalbmierskim Departamencie Krakowskim sytuowanej, odbywać się mającą licytacyą za gotowe srebrne, kurs w kraju tym mające pieniądze, więcey dajacemu i przysądzen otrzymujacemu, sprzedawane będą. Wszyscy zatem chęć kupienia mający, zechcą się na dniu wyzey wyrażonym ogod: 9 z rana w Michałowie znajdować. Dnia 4 Czerwca 1811.

Antoni Szałowicz, J. K. X. Muz Notar. Publicz. Pow. Szkalb.